

Roser, Feli i RC: “Sigueu fortes i valentes: sempre h

El 25 de novembre, van tenir lloc diverses mobilitzacions relacionades amb el dia internacional de l'eliminació de la violència contra les dones. Per això volem compartir algunes reflexions amb Roser, Feli i RC, les mentores de Tamaia, una organització de suport a les dones que han patit situacions d'agressions masclistes. Totes tres han passat per l'experiència de la violència en les seves vides i han fet un procés de recuperació del dany patit. En aquest sentit, les mentores, així com també moltes altres dones amb les quals caminem plegades, són referents per a les terapeutes de Tamaia. Hem pogut comprovar que és possible i desitjable treballar des de l'horitzontalitat, a través de valorar la persona que tenim davant com algú amb recursos, capacitats i múltiples potencialitats. Creure en l'altra i donar-li espai per expressar-se és el que ha ajudat moltes dones a començar a trobar la pròpia fórmula per una vida sense violència. Aquesta experiència permet créixer tant qui rep l'ajuda com qui la dona i creiem que és un model factible per lluitar contra la problemàtica de la violència. Si des dels diferents estaments i àmbits de la societat podem adquirir aquesta mirada, estarem creient en les dones i no les posarem en una situació de dependència i d'incapacitat.

Rakel Eскурriol (terapeuta de Tamaia)
entrevista@setmanaridirecta.info

Com veieu actualment la problemàtica de la violència masclista?

Roser: Actualment, a cada poble o ciutat, hi ha alguna entitat per atendre les dones, però veig una gran diferència en l'acollida que es fa a les dones a les associacions formades i experimentades en el tema de la violència de gènere i la que ofereixen els serveis dels ajuntaments o altres entitats que no tenen una formació específica, sinó que són polítics o funcionaris poc especialistes en el tema i que ho fan per complir amb les lleis de política d'igualtat, encara que sigui amb poca cura. Les diferents institucions segueixen treballant per sensibilitzar i eradicar la violència, però falta presupost per tirar-ho endavant. Amb la crisi, s'han retirat moltes subvencions que ajudaven les entitats. Als ajuntaments, han desaparegut moltes regidories de la dona o les han agrupat amb altres regidories i, per tant, no hi ha tant personal dedicat a aquest tema. El sistema judicial està col·lapsat i falten jutges especialistes en el tema de la violència. Els serveis socials també estan col·lapsats i es dediquen, sobretot, a les ajudes econòmiques, beques escolars (menjador, llibres...) i als casos familiars més extrems, però no arriben a tot.

Feli: Potser és per una conseqüència de la meua experiència personal en aquest tema que estic alerta en l'observació de com es relacionen entre si les parelles que m'envolten. Sens dubte, també és a causa d'aquesta mateixa experiència que, sovint, algunes dones acudeixen a mi per obtenir ajuda o bé opinió sobre el que, per a elles, és un conflicte de parella. Havent analitzat els casos i alertades de les possibles

conseqüències que es poden esdevenir si es van consentint continus desgreuges, desconfiances de comportament i privacions de llibertat, quan apareix la paraula maltractament, la persona sobre la qual recau aquest fet és, precisament, la que no es mentalitza que això li està passant a ella. Aquestes coses succeeixen a uns altres, semblen creure, ja que passa temps i no tornen a parlar-me del tema. Altres vegades, ja tornen mentalitzades i veig que han estat capaces d'interioritzar el que hem parlat; és llavors quan tractem el que els passa obertament. Per aquesta raó, si el problema el traslladem a la societat en general, crec –sincerament– que malgrat les conseqüències evidents i desgraciades que comporta, sempre es creurà que és una cosa que els passa a altres persones.

–
“A l'escola, només es detecten i es fa alguna cosa amb els casos molt extrems, però la violència psicològica encara passa molt desapercibuda”

R: Actualment, hi ha una mica més de sensibilització social que fa uns anys, però encara queda molt camí per recórrer. Amb la crisi, ha rebrotat la violència. La gent està més nerviosa perquè s'ha quedat sense feina, les dones no es poden separar tant perquè ja no són independents econòmicament. Em preocupa que el cinema, els videojocs i la televisió continuïn fent apologia de la violència; i això ho aprenem tots i totes.

I en relació al que vau viure vosaltres?

RC: Durant els anys que vaig viure la violència del meu exmarit, la meua filla va viure l'amenaça del seu pare en paral·lel. Hi havia moments en què patia més per la seva integritat que per la meua i, tenint en compte la fragilitat dels petits, és una sensació espantosa. En una ocasió, vaig demanar protecció per a ella i la resposta del jutge va ser una ordre d'allunyament –que també la necessitava–, però ella havia de seguir el règim de visites amb el pare, amb l'única diferència que ell no podia venir a buscar-la a casa; això va ser molt negatiu per a ella emocionalment. Sempre he trobat a faltar un protocol específic per als infants que han de viure situacions de violència a casa o un cop els pares s'han separat. En tot el meu procés, em vaig sentir molt desprotegida en aquest sentit; vaig ser jo, amb ajuda de Tamaia i la meua terapeuta de referència, que vaig tirar endavant. L'instint de supervivència fa que busquis recursos per protegir-te i protegir els teus fills, encara que penso que no és suficient, hi ha molta feina a fer.

Actualment, s'ha pervertit el discurs de la igualtat i la coresponsabilitat parental en les relacions de parella que tenen fills; es torna a posar en primer terme la importància del manteniment del nucli familiar, tot i que hi hagi perjudicis pels seus components individualment. Des de l'àmbit de la justícia, s'està estenent la tendència ideològica de donar la custòdia compartida a les parelles que tenen conflictes i que tenen canalla perquè atenguin les seves responsabilitats com a pares i mares. Aquí trobarem molts dels casos de violència dins la parella en què la violència s'obvia completament i es pressiona les mares perquè

“Hi ha una mà amiga que t’ajuda”

IL·LUSTRACIÓ:
Negrescolor

L'informe de Save the Children (que anualment avalua l'estat de la violència respecte dels menors) apuntava, aquest 2011, que l'àmbit jurídic és un dels que més victimitza els nens i nenes que pateixen violència. Podem parlar de violència institucional quan es qüestiona les dones (i els seus fills i filles, si en tenen) després de fer el pas de demanar ajuda i se les fa passar per un camí d'incerteses i qüestionaments que es pot allargar durant anys. Podem parlar de violència institucional quan es posa les dones, els nens i les nenes –les més vulnerables als efectes de la violència– en situació de dubte, s'invisibilitzen les seves necessitats i es deixa impune la violència patida.

F: Recordo que, en una entrevista, em van preguntar per què no vaig denunciar a temps la situació de violència i la meua resposta va ser: “Perquè no era conscient del que m'estava succeint”. Encara recordo el gest estrany del periodista en aquella ocasió. Com cal actuar per fer veure a la societat en què consisteix exactament el maltracte? Les campanyes de televisió són massa contundents, el missatge sempre és la conseqüència final, la decadència de la relació de parella. I entre l'enamorament i això, hi ha un camí, no sempre llarg, que s'hauria d'entendre des del respecte.

–
“La violència masclista és un reflex i, allora, un referent del model social imperant. Un model desigual, competitiu i agressiu, que necessita que hi hagi algú a baix perquè n'hi pugui haver d'altres a dalt”.

–
Què diries a les dones que es troben en una situació d'abús?

RC: Per a mi, avui, tot això és una etapa de la meua vida superada, encara que mai podré oblidar-ho i que ha deixat la seva empremta, per suposat. Segueixo a Tamaia, ara com a mentora, i crec que les dones que hem patit violència masclista podem aportar molt. Sempre m'agrada dir tres coses a les dones que estan lluitant per sortir del pou: no esteu soles, busqueu ajuda, és molt important, és molt difícil sortir-se'n soles. Denunciar-ho? Sí, si es té molt clar. I, sobretot, cal estar molt ben assessorades, no s'ha d'anar mai sola a posar la denúncia si es pot comptar amb un professional (un advocat). Per últim, sé que hi ha moments en què no podeu més –totes hem passat per aquests moments– però, si podeu, sigueu fortes i valentes: sempre hi ha una mà amiga que t'ajuda.

F: Si estàs en situació de violència, no actuïs sola. Busca suport allà on cregueis que ets entesa: un familiar, un amic o amiga, un company o companya de feina... No vagis sola a posar la denúncia, si és que decideixes fer-ho. Tingues en compte que, quan hakis fet el pas, continuaràs en situació de risc, però el camí serà a l'inrevés: és a dir, en lloc d'anar decaient, t'aniràs aixecant.

R: A les dones que estan en situació de violència, els diria que truquin a Tamaia o al centre d'atenció a la dona més

proper i que s'assessorin bé abans de començar a fer res. Han de planificar molt bé les coses i, quan decideixin separar-se de l'agressor, han de tenir-ho tot pensat. També els diria que, quan s'hagin separat, sovint els vindran ganes de tornar amb ell, perquè les coses seguiran sent difícils (i més si hi ha fills pel mig), però, cada vegada que vulguin tornar enrere, que pensin en els moments més dolorosos que han passat amb la seva parella i que no ho facin perquè potsen pensar que no tindran una segona oportunitat. Cada vegada que es torna enrere, el desgast és més gran. Si la dona encara no es vol separar, que s'assessori sobre com protegir-se.

Quines coses creieu que haurien de canviar?

RC: M'agradaria que canviessin moltes coses: una justícia més ràpida i gratuïta per a totes les dones que fos més efectiva; protecció per als infants i les dones; lleis més justes; administracions amb més recursos; les portes més obertes; les mirades més transparents –no som bitxos estranys–; més informació; més educació a les escoles, i més rigor en els mitjans de comunicació. En definitiva, ho canviaria pràcticament tot, per això vaig decidir aportar el meu gra de sorra, conscient que no es pot canviar tot avui i ara, però amb la il·lusió de col·laborar i ajudar.

F: Crec que s'hauria d'ensenyar a la societat què significa respectar, fer-se respectar i, sobretot, escoltar-se un mateix, per detectar allò que ens fereix, aquestes ferides que no deixen petjada física i que, no obstant això, poden generar l'enfonsament de la persona, una conseqüència molt difícil de remuntar.

La violència masclista és un reflex i, allora, un referent del model social imperant. Un model desigual, competitiu, agressiu, que necessita que hi hagi algú a baix perquè n'hi pugui haver d'altres a dalt. Un model en què els abusos de poder sovint queden impunes i fins i tot faciliten guanys i beneficis socials i, per tant, són apresos per la gent més jove, que els reproduïx en les seves quotidianitats. Quan treballlem amb jovent, sovint ens trobem amb relacions d'abús no detectades, ja que, malgrat la prevenció que es fa, molts i moltes veuen la violència lluny de les seves realitats. Si mirem al nostre voltant, ens adonarem que manquen referents de relacions justes, respectuoses, igualitàries. Als sectors més joves, els arriben referents d'allò més masclistes i violents, però no ho detecten, ja que la violència està més que normalitzada a la nostra societat i el missatge que ens trobem en una situació d'igualtat entre sexes ha anat calant. Si adoptem superficialment el discurs de la igualtat, dels drets de les dones, creurem que no cal que ho treballlem profundament i el fenomen de la violència es reproduirà d'altres maneres. Manquen referents diferents respecte del jovent i la gent adulta perquè continuem fent camí cap a unes relacions humanes realment respectuoses amb la individualitat de l'altra.

R: Jo crec molt en la prevenció; a cada escola i institut, hi hauria d'haver un mestre format per sensibilitzar, ajudar a detectar casos de violència i trencar estereotips sexistes encara molt arrelats en la nostra societat.

compleixin un règim de visites que posa en risc la seva mainada. És molt greu que aquests nens i nenes no siguin considerades víctimes de violència, ja que aquestes situacions perpetuen la violència. Sovint, la canalla és violentada i manipulada pels maltractadors, que la utilitzen per pressionar i atemorir les dones. Quines qüestions creieu que hauríem de tenir en compte, partint de la vostra experiència?

RC: Primer, canviar les lleis perquè, en aquestes situacions, els infants estiguin protegits i no hagin de tenir contacte amb els pares maltractadors. He de dir a favor de la llei i dels meus advocats que, quan em van concedir el divorci, després de dos anys d'haver posat la demanda, el jutge va retirar el règim de visites al pare de la meua filla. Però ja havien passat dos anys i ens hauríem pogut estalviar tot el patiment i el dolor que, combinats amb la por que teníem, no es poden ni explicar. Una de les coses que m'ha fet més mal durant els anys de recuperació ha estat la lentitud de la justícia, tenint en compte que el maltractador és una persona poc col·laboradora en tots els sentits, dificulta molt que tot arribi a bon port. Per exemple, vaig posar una denúncia l'octubre de 2006 i el judici es va fer el desembre de 2009, al cap de tres anys! Vaig haver d'esperar, amb tot el que això comporta. A Tamaia, hi ha dones que han arribat a esperar entre cinc i sis anys, això és un greuge importantíssim per a qui està intentant posar límits i distància a la violència.

R: Penseu que encara s'ha de millorar molt l'atenció als nens i nenes. Els mestres estan poc formats per detectar casos a l'escola. Només es detecten i es fa alguna cosa amb els casos molt extrems, però la violència psicològica encara passa molt desapercebuda.